

OBJAVLJENO NOVO IZDANJE SEKTORSKOG PREGLEDA HGK-A ZA SEKTOR GRADITELJSTVA

PRIPREMILA:
Anđela Bogdan

Usporavanje gospodarstva odražava se i na graditeljstvo

Građevinski sektor u 2024. nastavio je rast uz snažnu domaću potražnju i obnovu nakon potresa, no suočen je s padom profitabilnosti, visokim troškovima rada i materijala, usporenim izvozom te nedostatkom radne snage

Hrvatska gospodarska komora svake godine izrađuje i objavljuje sektorske preglede koji obuhvaćaju 16 najvažnijih grana hrvatskoga gospodarstva. Svaki pregled sadržava aktualnosti u sektoru, njegov značaj, popis najvećih poduzeća te kratak i jasan prikaz ključnih financijskih pokazatelja i njihovih srednjoročnih trendova. Pregledi se ažuriraju godišnje, nakon što FINA objavi godišnje financijske izvještaje poduzetnika za prethodnu godinu.

U 2024. hrvatsko je gospodarstvo raslo znatno brže od prosjeka Europske unije. Ipak, osjetio je utjecaj usporavanja gospodarske aktivnosti na razini EU-a i šire. Situacija se dodatno zakomplicirala u prvoj polovici 2025. zbog neizvjesnosti uzrokovane američkom carinskom politi-

kom i pogoršanjem geopolitičkih odnosa. Unatoč rastu ukupne dobiti poduzeća za 14,6 % u odnosu na prethodnu godinu, zabilježen je pad investicija od 0,2 % na godišnjoj razini, što upućuje na oprez poduzetnika u pogledu budućeg razvoja. Istodobno je izvoz rastao skromno, za samo 0,9 %. Najuspješniji sektor bila je elektroindustrija, dok su graditeljstvo i maloprodaja, unatoč snažnoj domaćoj potražnji, zabilježili pad EBITDA marže u usporedbi s 2023.

EBITDA je skraćenica za "Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation, and Amortization", što znači dobit prije kamata, poreza i amortizacije. To je financijski pokazatelj koji se koristi za mjerenje profitabilnosti poslovanja tvrtke prije nego se uračunaju troškovi kama-

ta, poreza, te amortizacije i deprecijacije imovine.

Sektori s većom izloženosti međunarodnome tržištu poput drvne, metaloprerađivačke i tekstilne osjetili su negativne posljedice usporavanja aktivnosti ključnih trgovinskih partnera. Strukturni izazovi posebno su utjecali na poslovanje prehrambeno-prerađivačke industrije. Pritisak na rast troškova rada zajednički je svim gospodarskim granama, a dodatni izazovi proizlaze iz više prosječne cijene energenata u Hrvatskoj u odnosu na EU te nestabilnosti cijena sirovina.

U 2024. sektor graditeljstva nastavio je rasti, no manje dinamično nego prethodnih godina. Naime, poslovni su prihodi porasli upola nižom stopom nego prethodne godine te ispod srednjoročnog prosjeka, a investicije za tek 2 %. Efikasnost poslovanja bila je nešto niža odnosno EBITDA marža snižena je nakon nekoliko godina rasta. Dinamika rasta broja zaposlenih bila je nešto viša nego prethodnih godina te iznad srednjoročnog prosjeka kao i broj subjekata koji je prešao 30 tisuća. Trošak rada nastavio je robusno rasti, a porastao je najoštrije u posljednjemu srednjoročnom razdoblju te znatno iznad srednjoročnog prosjeka. Visoka dinamika aktivnosti u građevinskom sektoru posljedica su intenzivne obnove zgrada oštećenih u potresu 2020. u Zagrebu i na području Banovine te pojačanih aktivnosti u turizmu i prometu. Velik dio građevinskih radova financira se iz Fonda solidarnosti Europske unije, namijenjenog ublažavanju posljedica potresa, te sredstvima osiguranima iz Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO). Taj plan uključuje niz razvojnih komponenti koje stvaraju dodatne prilike za rast domaće građevinske industrije, ponajprije kroz planirana ulaganja u vodnu infrastrukturu, prometne koridore (željeznicu i luke), sanaciju odlagališta ot-

U 2024. hrvatsko gospodarstvo je raslo znatno brže od prosjeka EU-a

pada te energetska obnovu zgrada.

Najveći izazovi s kojima se građevinski sektor susreće jesu nedostatak kvalificirane radne snage i povećanje cijena građevnog materijala, rada i usluga. Radi saniranja cjenovnog šoka građevnih materijala, Vlada RH je sredinom 2022. donijela Zaključak o ublažavanju posljedica globalnog poremećaja na tržištima građevinskih materijala i proizvoda s metodologijom utvrđivanja razlike u cijeni radova. Na temelju tog Zaključka Hrvatska gospodarska komora uvela je uslugu izrade i praćenja trendova cijena građevnog materijala – indekse cijena za oko 150 građevnih proizvoda, koji naručiteljima omogućavaju provedbu postupaka priznanja razlike u cijeni i nastavak provedbe projekata, te izradila smjernice za provedbu postupaka priznanja razlike u cijeni materijala i smjernice za povećanje cijene usluga zbog nepredviđenog porasta troškova s metodologijom izračuna razlike u cijeni usluge.

Gospodarska slika Hrvatske u 2024. pokazuje pozitivan trend u većini ključnih pokazatelja, iako su prisutni određeni izazovi u izvozu, profitabilnosti i tržišnoj strukturi.

Broj građevinskih poduzeća dosegao je brojku od 30.639, što je rast od 10 % u odnosu na prethodnu godinu. Paralelno s tim broj zaposlenih povećan je za 9 %,

na ukupno 159.353 osobe, potvrđujući nastavak ekspanzije poslovne aktivnosti i potražnje za radnom snagom. Prema podacima HGK-a, među deset najvećih građevinskih poduzeća u Hrvatskoj nalaze se *Hrvatske autoceste*, *Hrvatske ceste*, *Kamgrad*, *Strabag*, *Radnik* iz Križevaca, *Bina Istra*, *Ing-Grad*, *GP Krk*, *GP Pionir* iz Zagreba te *Brodometalurgija*.

Pokazatelji stanja građevinarstva u Hrvatskoj u 2024.

Prosječna mjesečna bruto plaća porasla je za 13 % te iznosi 1537 eura, što odražava pritiske na tržištu rada, ali i snažniju inflaciju troškova rada u cijelome gospodarstvu. Ukupni poslovni prihodi poduzeća iznosili su 17,32 milijarde eura, što je 13 % više nego prethodne godine. Prihodi od prodaje na inozemnim tržištima narasli su za 7 %, na 1,03 milijarde eura. Unatoč apsolutnome rastu izvoza, udio tih prihoda u ukupnoj prodaji pao je za 0,3 postotna boda te sada iznosi 5,9 %. Bruto investicije u novu dugotrajnu imovinu porasle su za 2 % i dosegle 509 milijuna eura, što sugerira određeni optimizam poduzetnika u pogledu budućeg razvoja. S druge strane, EBITDA marža pala je za 1,3 postotna boda te sada iznosi 11,5 %, što upućuje na smanjenje operativne profitabilnosti. Na razini tržišne strukture HHI indeks tržišne koncentracije pao je za 4 boda, na vrijednost od 30, što signalizira blago povećanje tržišne konkurencije. Unatoč izazovima u izvozu, operativnoj profitabilnosti i tržišnoj strukturi, godina 2024. za sektor graditeljstva obilježena je nastavkom rasta ključnih makroekonomskih pokazatelja i zadržavanjem strateške važnosti unutar nacionalnoga gospodarstva. Sektorski pregled za graditeljstvo dostupan je besplatno na mrežnim stranicama Hrvatske gospodarske komore.

Izvor: HGK